

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 31.

SZLOVÁK NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. **Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.**
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Félpont és többletpont nem adható.
4. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyest pedig egyessel.

Példa:

11.	0	helytelen
12.	1	helyes

5. A pontszámok összesítése a külön lapon található összesítő táblázatban történik.
6. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
<i>Írásbeli összesen</i>	<i>117</i>
Szóbeli	33
<i>Összesen</i>	150

A vizsgapontok kiszámításához használja az Értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**Részletes útmutató****1.**

Program	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
(0) Dvadsaťročná Helena rada počúva hudbu.	X									
(A) Stredoškolač Igor hrá futbal a zaujíma sa o všetko, čo súvisí s pohybom.									X	
(B) Manželia Petra a Peter radi cestujú.					X					
(C) Marika sa zaujíma o kriminálne príbehy.		X								
(D) Teta Agneša sleduje všetky seriály.										X
(E) Ujo Juraj je veľkým rybárom a poľovníkom.										
(F) Magdaléna rada číta, najmä modernú literatúru.						X				
(G) Peter má napísať domácu úlohu o prírodných krásach Slovenska				X						
(H) Daniel je študentom technickej univerzity, zaujíma sa o všetky prírodné vedy.							X			
(I) Šesťročná Anička má veľmi rada kreslené filmy a klasické rozprávky.			X							
(J) Päťdesiatročný Štefan rád sleduje, čo sa deje vo svete a na Slovensku.								X		

2.

(0)	10.	11.	12.	13.	14.
<i>a</i>	<i>e</i>	<i>g</i>	<i>d</i>	<i>h</i>	<i>i</i>

15.	16.	17.	18.	19.
<i>b</i>	<i>f</i>	<i>j</i>	<i>c</i>	<i>k</i>

3.

<i>Tvrdenia</i>	<i>P</i>	<i>N</i>
(0) Len tí študenti pracujú, ktorí od rodičov nedostanú peniaze.		X
(20) Každý druhý študent pracuje občas.	X	
(21) Z hľadiska budúcnosti študentov je lepšie, keď sa zamestnajú v odbore, ktorý študujú.	X	
(22) Katka hovorí len po slovensky.		X
(23) V Bratislave je dosť pracovných možností.	X	
(24) Ekonomovia sa ťažko zamestnajú v odbore, ktorý študujú.		X
(25) Študenti, ktorí dobre ovládajú cudzie jazyky, majú viac možností.	X	
(26) Mnohí študenti zbierajú cez leto zemiaky v Taliansku.		X
(27) Cez leto študenti na brigáde v USA si zarobia 50.000 korún.		X

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 27 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
27	33
26	32
25	31
24	30
23	28
22	27
21	26
20	25
19	23
18	22
17	21
16	20
15	19
14	18
13	17
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

NYELVHELYESSÉG

Általános útmutató

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

1. d) dvadsať
2. c) perú
3. a) ktoré
4. b) riadu
5. a) Na
6. c) že

2.

Zoologická záhrada (0) .....v ..... Spišskej Novej Vsi je najmenšou a najmladšou zoo (7) **na** Slovensku. Otvorili ju až (8) **v** roku 1989. Na ploche 9,5 hektára žije 146 druhov zvierat. Zoo hľadá (9) **pre** svoje zvieratká adoptívnych rodičov. Sumy sa pohybujú (10) **od** 2 do 50 tisíc korún. Dve tisícky zaplatíte napríklad (11) **za** kozu, až 50 tisíc korún stojí osvojenie leva alebo tigra. Adoptívny rodič by mal (12) **počas** jedného roka prispievať na stravu pre zvolené zvieratko. Za príspevok dostane doklad (13) **o** adoptácii, voľné vstupenky (14) **do** zoo a jeho meno, respektíve meno firmy bude uvedené na tabuľke (15) **pred** kľetkou. Jednotlivé zvieratá môžu mať aj viacerých adoptívnych rodičov.

3.

0.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
a	b	d	e	f	g	i	c	j

4.

Počet (0) .....*fajčiarov* ..... v Európe za posledných desať rokov klesol o pätnásť percent. Ešte viac sa znížil počet pasívnych fajčiarov, teda (24) **osôb**, ktoré sa cítia byť obťažované fajčením druhých. Vyplýva to z medzinárodného výskumu, ktorého (25) **sa zúčastnilo** 9 tisíc ľudí zo štrnástich európskych krajín. Počet fajčiarov klesá rýchlejšie medzi (26) **mužmi** ako ženami. Experti predpokladajú, že dôvodom (27) **môže** byť aj strach fajčiarok zo zvýšenia ich telesnej hmotnosti, ak s (28) **fajčením** prestanú. Odborníci to pripisujú aj obmedzeniam fajčenia na verejnosti, napríklad v reštauráciách, v mnohých (29) **krajinách**. Podľa autorov výskumu k tomu prispelo aj (30) **silnejšie** povedomie o škodlivosti fajčenia a pasívnej inhalácie cigaretového dymu.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
30	18
29	17
28	17
27	16
26	16
25	15
24	14
23	14
22	13
21	13
20	12
19	11
18	11
17	10
16	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
15	9
14	8
13	8
12	7
11	7
10	6
9	5
8	5
7	4
6	4
5	3
4	2
3	2
2	1
1	1

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Részletes útmutató

1.

Počasie na tri dni

Streda:

Veľká (0) .....*oblačnosť* ..... až zamračené a na (1) **mnohých** miestach dážď, od 800 m sneženie. (2) **Na západe** miestami zmenšená oblačnosť. Najvyššia denná (3) **teplota** 6 až 11, na severe a východe Slovenska okolo 4 °C. Teplota na horách vo výške 1500 m (4) **klesne** na –4 °C. Severozápadný až severný vietor 6 až 11m/s, na horách miestami 15 až 20 m/s, k večeru (5) **zoslabne**.

Štvrtok

Premenlivá, prevažne veľká (6) **oblačnosť** a miestami, najmä na východe, prehánky alebo občasný dážď. Nočná teplota 5 až 1 °C, v údoliach miestami slabý (7) **mráz**. Denná teplota 9 až 13, na severe okolo 6 °C. Severozápadný vietor 4 až 7 m/s.

Piatok

Prevažne oblačno a ojedinele, najmä na severe, (8) **prehánky**. Nočná teplota 5 až 1 °C. Denná teplota 11 až 15, na severe Slovenska miestami okolo 8 °C. (9) **Severozápadný** vietor 3 až 6 m/s.

2.

Tvrdenia/vety	Správne tvrdenie +	Nesprávne Tvrdenie -
(0) V súčasných reklamách vidieť len zdravé jedlá.		X
(10) Obyvatelia horskej oblasti Bulharska pijú veľa kyslého mlieka a jogurtu.	X	
(11) O starých sa tu v zime aj v lete starajú ich deti.		X
(12) Teraz žije v Bulharsku viac storočných ľudí, ako v predošlom storočí.		X
(13) Asine Škodrova sama zostáva cez zimu na kopci.		X
(14) Asine ešte rada pracuje, ale ovce už nechová.	X	
(15) Bravčové mäso neje, lebo je to veľmi mastné a nezdravé.		X
(16) Keď je chorá, lieči sa liečivými rastlinami, k lekárovi nechodí.	X	
(17) Hostia môžu objednať jogurt aj v baroch, kde ho môžu piť prisolený, ale aj s cukrom.	X	

3.

(0) Koľko mačiek má speváčka Sisa Sklovská:

.....*Tri*.....

(18) Čo sa stalo s jej miláčikom, s mačkou Miňou?

Zomrela na rakovinu pľúc a srdca.

(19) Kto jej daroval mačku Leňu, ktorá sa podobá na Miňu?

Jej priateľ Hubert.

(20) V akom stave bol kocúr Monty, keď ho speváčka našla na ulici?

Nieko ho vyhodil, bol malý a chudý.

(21) Ako dlho spal Monty, keď ho Sisa Sklovská doniesla domov?

14 hodín.

(22) Akú nehodu mal Monty a prečo?

Rád behal po uliciach, auto ho zrazilo.

(23) Ako dlho trvala operácia a koľko platila speváčka za operáciu?

Štyri a pol hodiny, 20 tisíc českých korún.

(24) Kto bol predošlým gazdom strieborného kocúra, ktorý sa volá Huňa a z ktorého štátu pochádza?

Američania, z Kalifornie.

(25) Prečo mu vytrhali bývalí majitelia predné pazúrky?

Aby nerobil škodu na nábytku.

Szövegek:

1.

Počasie na tri dni

Streda:

Veľká oblačnosť až zamračené a na mnohých miestach dážď, od 800 m sneženie. Na západe miestami zmenšená oblačnosť. Najvyššia denná teplota 6 až 11, na severe a východe Slovenska okolo 4 °C. Teplota na horách vo výške 1500 m klesne na -4 °C. Severozápadný až severný vietor 6 až 11 m/s, na horách miestami 15 až 20 m/s, k večeru zoslabne.

Štvrtok

Premenlivá, prevažne veľká oblačnosť a miestami, najmä na východe, prehánky alebo občasné dážď. Nočná teplota 5 až 1 °C, v údoliach miestami slabý mráz. Denná teplota 9 až 13, na severe okolo 6 °C. Severozápadný vietor 4 až 7 m/s.

Piatok

Prevažne oblačno a ojedinele, najmä na severe, prehánky. Nočná teplota 5 až 1 °C. Denná teplota 11 až 15, na severe Slovenska miestami okolo 8 °C. Severozápadný vietor 3 až 6 m/s.

2.

Moderný život vraj nie je receptom na dlhovekosť. Užívať si výhody západnej spoločnosti a dať sa uniesť reklamami na kalorické bomby rýchleho občerstvenia nie je žiadna výhra.

Skúsenosť ukazuje, že je to skôr naopak.

V pohorí Rodope žije najviac storočných obyvateľov Bulharska. Je to horská oblasť, kde je pitie kyslého mlieka a jogurtové nápoje, úplnou samozrejmosťou. Väčšina tunajších storočných je počas teplých mesiacov vo svojich domoch v kopcoch a starajú sa o seba takmer sami. Na zimu si ich berú príbuzní k sebe do dedín a miest a úzkostlivo sa o nich starajú. Často im nedovolia ani vyjsť pred dom, aby sa nepošmykli alebo si inak neublížili. Asine Škodrova z osady Rečany má 100 rokov a jedenásť mesiacov. Na zimu prešla k svojej rodine zo samoty na kopci. „Hore si dorobím všetko, čo potrebujem,“ hovorí veselá starena, ktorá dodnes neobsedí. Ešte pred piatimi rokmi sa starala o ovce. Zobrali jej ich deti, ktorým sa nepozdávalo, že ich mama v takom vysokom veku ešte stále silne pracuje. „Teraz mi je dobre, všetci sa o mňa starajú, mám skvelú nevestu a syna“ – smeje sa.

Keď jej už v zime nedovolia nič iné, tak aspoň poukladá do kachlí a občas utečie aj von po drevo.

„Mám veľmi rada mäso“, priznáva Asine. Bravčové, samozrejme, neje, lebo je moslimka. V nemocnici bola iba za mladi s reumou. Odvtedy sa doktorom vyhýbala, a keď bolo treba, siahla po ľudovej medicíne.

Pred sto rokmi boli z tisíc Bulharov štyria storoční. V novom miléniu už to tak nie je. Jogurt bol súčasťou stravy miestnych obyvateľov. Aj dnes si ho môžete dať v ktoromkoľvek bare alebo nočnom podniku. Nikomu sa nezdá zvláštne, že vedľa opitého sedí niekto s kyslým mliekom v pohári so slamkou. Tento nápoj si môžete podľa chuti buď prisoliť, alebo prisladiť.

3.

Sisa Sklovská zaspieva všetko – nielen operné árie, popové pesničky, operetné melódie, ale aj džezové skladby. Je neúnavná a vytrvalá. Vo voľnom čase sa však rada venuje svojim trom mačkám.

- Hovorí sa, že tvoje mačky sú pre teba ako pre niekoho jeho vlastné deti. Dokonca ich všade, aj do Ameriky nosíš so sebou. Stratu svojej mačky Mine si vraj niesla tragicky... Naozaj pre teba toľko tie zvieratá znamenajú?
- Áno. Prežívam s nimi všetku radosť i trápenie. V poslednom čase bolo viac trápenia. Moja najobľúbenejšia mačka Miňa mi zomrela v rukách na röntgenovom stole na rakovinu pľúc a srdca. Môj priateľ Hubert mi však nedávno zohnal podobnú mačka, ktorú som pomenovala Leňa. Je to zlatá mačička. Len pozri, ako pózuje fotografovi.
- A čo sa stalo tvojmu obrovskému kocúrovi Montymu? Niečo mal s nohou?
- Montyho som našla na jednej pražskej ulici. Niekoľko ako dvojmesačného vyhodil. Bol malý a chudý. Keď som si ho doniesla domov, spal v jednom kuse 14 hodín. Zobudila som sa, keď som zacítila na tvári, ako ma hladká. Vyrástol z neho obrovský kocúrisko. Veľmi rád behal po záhrade aj po uliciach. Stalo sa mu to osudným, zrazilo ho auto.
- Vraj si dala veľa peňazí za to, aby si ho zachránila.
- Bola to náročná operácia – trvala štyri a pol hodiny. Jeho operácia stála 20 tisíc českých korún. Dnes už Monty chodí bez krívania.
- Tretím tvojím miláčikom je nádherný kocúr Huňa. Odkiaľ pochádza?
- Z Kalifornie a je to naozaj strieborný lev. Jeho bývalí majitelia Američania mu vytrhali predné pazúriky, aby im nepoškriabal nábytok. Keď odchádzali do Washingtonu, mačku dávali do útulku. Mala som narodeniny a kamarátka mi chcela darovať mačku, tak ma zaviedla do útulku. Hneď mi padol do oka. Chudáčik bol psychologicky úplne na dne. Povedala som si, že z neho urobím kráľa. Trvalo večnosť, kým som získala všetky povolenia, aby mohol vycestovať do Európy. Odvdáčuje sa mi.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.
3. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
4. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

*Nyelvhelyesség
(szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Tartalom és szöveghossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezés mód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezés mód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálásokról tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illelnek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepeknek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „príst“ ige helyett a „odíst“ igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezőmód szempontnál lehet értékelni. Ha a

---

---

vizsgáló egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „s+gen.”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgáló által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezés mód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt.</p> <p>vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>A kommunikációs célokat részben valósította meg.</p>	<p>A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot.</p> <p>vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben.</p> <p>Alapvető kommunikációs célját nem éri el.</p> <p>vagy: A vizsgázó más témáról írt.</p>

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
<p>A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak.</p> <p>Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.</p> <p>A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.</p> <p>A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.</p> <p>A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus.</p> <p>A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.</p> <p>A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre.</p> <p>A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A mondanivaló nem mindennél logikus elrendezésű.</p> <p>A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés.</p> <p>A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel.</p> <p>A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen.</p> <p>Az írásmű izolált mondatok halmazából áll.</p> <p>A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.</p>

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.</p> <p>Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését.</p> <p>A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi.</p> <p>Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését.</p> <p>Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes.</p> <p>A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.</p>	<p>A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat.</p> <p>A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgot.</p>	<p>A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja.</p> <p>A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.</p>	<p>A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.</p>